

„Mulți lucrează,
dar puțini gândesc...”

- Mihai Eminescu

NATIUNEA

continuitate pentru neam și țară

Informație, opinie și atitudine publicistică

Serie Nouă

Anul VIII

Numărul 392

2 - 8 ianuarie 2019

Nu bătrânețile lor ne interesează! Nici oasele lor putrezind! Ci Dreptatea!

Cezar Adonis
Mihalache

Măcar pentru ei să se facă un pic de dreptate... Pentru Eroii lui Decembrie '89... Pentru ei să aducă Anul Centenarului un strop de Adevăr. Pentru că Recunoștința nu poate exista fără Adevăr. Și nu, nu cere nimeni răzbunare... Nu este nimeni ranchiunos și nu stăm cu pixul în mână pentru a număra anii de pușcărie pe care oricum nu

talul lor.

Sigur, ei nu au puterea de a sta drepti. Nu fizic, ci moral... De a aștepta verdictul contemporanilor și a urmașilor acelora care au fost măcelăriți din vina lor, din cauza deciziilor lor de cârmuitori care voiau să se salveze în putere urcându-se peste trupurile unor tineri inocenți.

Cei inculpați azi, chemați la dreaptă judecată, sunt prea fosilizați pentru a înțelege. Pentru a pricepe că istoria nu este nici

lia. Pentru ei, primirea simbolică pentru câteva generații a unei înștiințări de inculpare, o dreptate așteptată din primele zile de post-decembriism, nu are o valoare simbolică. Pentru ei este doar „o ironie” că fix în ziua însângerării, în care acum trei decenii își croiau planurile diabolice, au primit înștiințările de inculpare, o ironie a unui plan ranchiunos al acelora care caută încă dreptatea.

Da, sunt ghinioniști! Pentru că nu toți aceia care

Un pas nepotrivit al României spre președinția Europei Unite...

Corneliu
Vlad

Discursul guvernamental despre România ca președinte în exercițiu al Consiliului European însumează conștiincios și corect mai toate locurile comune și cvasiconsensuale ale retoricii integraționiste de la Bruxelles. O platitudine impecabilă, împănată până la refuz cu îndemnuri și angajamente mobilizatoare de tipul: vom milita, să arătăm, vom acționa, trebuie să constituie, România își propune, vom pune accentul, ne propunem, am convingerea, este necesar, vor contribui, este nevoie, a depus și continuă să depună, suntem pregătiți să etc. Dincolo însă de ireproșabilul limbaj de lemn, de data aceasta european, căci nu e ușor chiar în împrejurări excepționale ca aceasta să te exprimi ca Titulescu sau de Gaulle, programul și prioritățile privitoare la Europa ale președinției românești nu depășesc, nici ele, prin viziune, mod de abordare sau măcar tematică terenul banalității. De remarcat, totuși, cuvântul drapel al mesajului european al momentului: coeziunea, cu componentele ei, enunțate ca priorități: Europa convergenței, Europa siguranței, Europa actor global, Europa valorilor comune. Secțiuni tratate însă și ele la fel de déjà-vu-istic, și de cenușiu, fără vreo idee nouă, a noastră, nici măcar când e vorba de probleme direct atingătoare de România: Parteneriatul Estic, zona Balcanilor, migrația și – mai ales – Marea Neagră, Dunărea, „Nouă Europă”. Unde se regăsește interesul național și regional în toată această oratorie a bunelor intenții? Avem șansa, rară, de a fi, pentru șase luni, coordonatorul procesului european, liderul, într-un fel, al Europei Unite, dar Bucureștiul nu poate – sau nu vrea – nici acum să iasă din statutul amorf, de cvasianonimat, în care ne-am așezat comod (și nu prea) de când am intrat în UE. Nu sunt amintite, nici măcar între virgule, în cuprinsul discursului, noțiuni, de fapt realități prezente, precum R. Moldova, Transnistria, Ucraina, Rusia, Serbia sau relațiile UE-SUA, UE-China. Tristă, subalternă, crispată, mult prea prudentă prestație. Și totuși, discursul are un pasaj, de fapt un singur cuvânt, pe care l-au ignorat, ocolit sau nu l-au observat nici suporții, nici adversarii politici ai Puterii de la București. Un cuvânt într-un context care ar fi fost mică senzație (dar nedorită) a

expozeului, dar și a viziunii, guvernanților noștri de azi asupra realităților europene și internaționale ale zilei. Citez acest paragraf din discurs care ar fi produs valuri dacă ar fi fost luat în seamă sau în serios: „Cel de-al patrulea, dar nu cel din urmă pilon al programului nostru este „Europa valorilor comune”. Iar aici mă refer la stimularea coeziunii europene prin raportare permanentă la valorile comune pe care se bazează Uniunea. Doar în acest mod putem combate eficient rasismul, intoleranța, xenofobia, populismul, antisemitismul și descuraja discursul bazat pe ură, pe care-l vedem din ce în ce mai frecvent în ultima perioadă.”

Așadar, populismul este enumerat că unul dintre cele mai mari rele ale momentului, alături de rasism, intoleranță, xenofobie, antisemitism și discursul urii. Populismul, pus la stâlpul infamiei. Adică tendința politică emergența mai impetuoasă decât toate celelalte pe continent și în lume, inclusiv în SUA, Rusia, Marea Britanie, Franța etc. (cu explicabilele nuanțe specifice). Peste 170 de milioane de europeni trăiesc, în acest an, în țări cu guverne în care sunt populiști. Un european din patru este populist, ca votant, ales sau militant. „Tendința populistă a progresat constant în ultimele două decenii și nu mai este la margine” – scrie săptămânalul francez „Le Point”. „Astăzi, populismul a devenit mainstream” – remarcă și cotidianul britanic „The Guardian”. Și ce este, de fapt, populismul? Imposibilă, o definiție general acceptată, dar să exemplificăm prin accepțiunea propusă de „Documentation Française”: „Revenind de unii ca stindard al apărării poporului adevărat, a cărui suveranitate ar fi confiscată de o elită coruptă și desprinsă de realități, termenul populism este în același timp o anatema pentru descalificarea celor ce urmăresc o ruptură cu sistemul politic și economic actual”. Iar discursul oficial românesc, cel care cheamă la coeziune și convergență europeană, înfierează vehement dar cu lejeritate, un sfert din cetățenii continentului, pentru convingerile lor politice.

Gafă sau eroare politică iresponsabilă? Că în România nu există (încă?) o tendință și o acțiune populistă consistentă nu e o scuză. Dimpotrivă, trebuie să dea de gândit.

și vor primi pentru genocidul pe care l-au făcut. Și, oricum, la vârsta lor nu mai contează. Nu mai contează pușcăriile, nu mai impresionează gratiile ca delimitare fizică. Și nici pentru noi. Importantă este acuzarea și răspunderea ca acte de îndreptare morală. Pot fi condamnați cu suspendare. Nu interesează pe nimeni să le vadă oasele putrezind prin pușcării. Dimpotrivă! Căci la câți lăptuci au în jurul lor s-ar putea să ne trezim că-i îi scot ăia post mortem pe post de relicve doctrinare de partid și de regim. Și îi transferă în martirajul post-decembriist al neputinței noastre de a ne opune minciunii, ipocriziei, falsului.

Dar trebuie să vedem împlinit acest Adevăr Juridic cât mai grabnic. Pentru Eroii din Decembrie '89. Nu pentru înaintașii care au făcut Unirea acum o sută de ani, deși este anul lor de rememorare, nici pentru ceilalți Eroii ai țării.

Cu gândul la Decembrie '89 trebuie săvârșită această dreptate! Și nu este o umilință nici măcar pentru acești bătrâni atât de „vișinizați” în men-

„ironică” și nici tupeistă cu bătrânețile lor. Ci ea, pur și simplu, găsește mereu o cale de a îndrepta lucrurile. Mai devreme sau mai târziu, nu contează, pe scala singurului timp validat în istoriografie contând doar Faptele. Pentru că faptele sunt la judecată, nu timpul! Și nu vor înțelege nu din cauza trecerii vremii, a îmbătrânirii lor, ci a mentalităților arogante, fudule, de privitori mereu de sus, din postura de cârmaci impuși cu mitraliera.

Se cred încă niște dumnezei. Se vede din vociferările pe care le-au avut la primirea veștilor primite, mugind că inculparea lor pentru moartea tinerilor din Decembrie '89 reprezintă „o blasfemie”.

Or, asta spune totul despre felul în care se raportează la noi... Cei de atunci în plină înfăptuire a aroganței despotice, a lor dintr-un întreg post-decembriist, a lor, ei de azi, cei ce tot nu au înțeles. Și, mai ales, față de ei, cei din ziua de mâine. Nu se vor spovedi niciodată, fiind fără de Dumnezeu.

Și nu doar aroganța îi caracterizează, ci și fudu-

și caută dreptatea amuțit! Mai sunt mulți care luptă și nu se vor stinge înainte de a vedea Adevărul pe care îl așteaptă! Pentru că nu pot pleca din această lume cu această neîmpăcare. O neîmpăcare pe care cei vinovați pentru sângele din Decembrie '89 ar vrea să o vadă epitaf-sigiliu.

Cei inculpați azi ar trebui să tacă. Să își păstreze suflul (tupeist) pentru ziua judecării pe acest pământ. Dar nu o fac. Pentru că într-o țară în care infractorii, condamnații, penalii stau cățarați pe osatura statului, nu o să stea ei cu fruntea plecată, nu?... Și nici tăcuți, ci își vor deșerta șarjele vomitive.

Ar fi putut măcar să demisioneze în clipa inculparii de la șefiile sinecurii pe care o conduc, un „institut” pentru... cercetarea revoluției. Pentru că nu banii pe care i-au luat de acolo contează, ci mârlnăia de a fi spoliat post-decembriismul pe spatele morților celui Decembrie însângerat.

Coeziunea națională

Vitalie
Pastuh

Mulți consideră că poporul român este insuficient de unit. E ceva cu psihologia noastră? Coeziunea unui popor, gradul de coeziune depinde de o serie de factori istorici. Iar psihologia e derivată din aceștea. Cum observase cândva un sociolog din secolul al XIX-lea, existența socială determină conștiința socială.

Să privim factorul „inamic vecin puternic”. Poftele acaparatoare ale unor vecini puternici, care doresc ca în țara aleasă ca țintă să fie un suveran slab de fire, pentru a-și ușura cucerirea teritoriilor. Mai puțină coeziune a apărării. Un exemplu din istoria antică. În anul 45 î.Hr., împăratul Romei Cezar a concentrat trupe pe țărmul de est al Mării Adriatice. El chitea să atace statul lui Burebista, care era cel mai mare și mai puternic stat tracic, cel mai periculos rival al Romei. Lui Cezar i-a convenit complotul nobililor geto-daci, omorârea regelui Burebista (în anul 44 î.Hr.). Întinsul stat al lui Burebista, cu granița estică la gurile Bugului, s-a scindat în 4, apoi în 5 state mai mici. Statele mici, adesea rivale între ele, sunt lesne de biruit. În absența politicii „Divide et impera”, promovate față de noi de marile imperii, începând cu cel roman, strămoșii noștri ar fi înșușit și ne-ar fi transmis spre contemporanietate o tradiție mai dărză a coeziunii Neamului.

Asigurarea vieții comune și a coeziunii populației pe un areal extins este

chestiune foarte dificilă. Necesită conducere autoritară cu mână de fier, mână greu de suportat, mai ales de pătura nobilimii. Dacă regele nu convine aristocraților, ei îl omorau și alegeau pe altul. O piedică extrem de puternică a fost caracterul boierimii, cu tendințe autonomiste centrifugale.

Aceste tendințe anarho-separatiste ale boierimii, în Epoca medievală, au condus la fărâmițarea teritorială în Europa, formând mai multe stătulețe. Fărâmițarea ținea până când poporul divizat în cnezate separate, care nu rareori se războiau între ele, îi zâmbea norocul urcării pe tron a unui rege volitiv. Acesta începea unificarea și centralizarea statului, puneia temelia anumitei coeziuni a poporului.

Comparativ cu țările apusene, formarea statului unitar centralizat la români a întârziat serios până în mijlocul secolului al XIX-lea. Românii nu erau singurii, care întârziase cu unificarea și centralizarea statului. Pe la mijlocul secolului al XIX-lea, Italia și Germania, la fel erau în stare inhibată de fărâmițare feudală. În Principatele feudale române, cu boierime deosebit de hapsână și anarhistă, domnitorii, de regulă, nu ajungeau să se ridice puternici pentru strunirea boierilor.

Un ferment al dezbinării a fost stoparea la stadiul intermediar al evoluției procesului ascenderii la tron în țările daco-române. În Occident, procesul ascenderii regelui la tron a cunoscut trei etape: 1. inițială, când regele era ales din orice neam de nobili, 2. etapa

intermediară — regele era ales dintr-o anumită dinastie, 3. ascenderia la tron devine ereditară, urcă pe tron primul bărbat născut. În Rusia, marii cnezi ai Moscovei au fost din dinastia lui Riuric, iar când spița lui Riuric s-a stins, au urmat țarii din dinastia Romanov. Ascenderia ereditară la tron a primului bărbat născut în familia regală oferă mai multă stabilitate. Deoarece exclude temeiul pentru luptele interne, istovitoare, dintre diferite clanuri care doresc să-și impună un rege obedient lor. Însă conține riscul urcării pe tron a unor persoane deficitare. În România, etapa a treia — ascenderia ereditară la tron — a fost, cum știm, prin venirea unei dinastii străine masonice, cu semne degenerative la ultimii regi nevrednici. Carol II a dus o politică internă evidentă de dezbinare și învrăjire a partidelor și prin intermediul lor — a societății.

Anterior, la moldovalahi, sistemul ereditar-electiv de urcare pe tron oferea, în egală măsură, dreptul la succesiune nu numai fiilor și fraților domnitorului răposat, dar și fiilor și fraților unui voievod anterior. Oferea și urmașilor domnitorului proveniți din legături extraconjugale, precum P.Rareș, A.Lăpușneanu. Când vița bogdanică din Moldova și cea basarabă din Valahia s-au stins, luptele interne între partidele boierești s-au întetit, mărind spiritul discordiei anarhizante.

Boierii sunt o clasă socială, preponderent reacționară, preocupată puțin de interesele țării. Ținerea în

frâu a nobilimii necesită un rege puternic, absolutist. Azi, ce vedem la noi? Parvenirea hoților boierii, a noii boierimii, numite „oligarhi”. Hoții boierii sponsorizează numirea în post de președinte a țării a unui ins „de buzunar”. Ascenderia la „tronul puterii” a făcut un pas involutiv devenind ca în modelul din antichitate. Separarea parcă democratică a ramurilor puterii... și acapararea acestor ramuri de către clanurile oligarhice... Lumea știe că avem un stat capturat de hoții boierii. Un stat privatizat.

Celelalte cauze ale insuficienței coeziunii naționale. În Moldova de Est, ca în România, principala cauză este împărțirea clasială a populației în clase antagonice: în dominanți antinaționali și dominați.

Contra punerea mentalității burgheze-filistine mentalității naționale populare. Ofensiva antisocialismului și a obedienței față de Apus. Orânduirea capitalistă, în genere, cum spunea un filosof, este orânduirea „războiului tuturor împotriva tuturor”. Are loc fenomenul dispersării individualiste a societății.

Modalități de sporire a coeziunii populației sunt oferite de două situații: 1 eforturile comune de apărare de agresiunile externe, 2. războaiele de cucerire. Noi nu am cucerit în afara granițelor naționale, iar după căderea sub turci, nu am putut să ne apărăm suficient de agresiunile din exterior...

Diminuatoarea coeziunii naționale, în Moldova de Est, sunt: insuficienta integrare a minorităților rusolingve în

corpul național, fracționarea populației după criteriul apartenenței sau susținerii partinice, diviziunea în comunități religioase de rit diferit și contrapunerea între ele, în special, între comunitatea subordonată Bisericii Ortodoxe Ruse și a celei subordonate Bisericii Ortodoxe Române, fracționarea după autodefinirea identității naționale între cei care se consideră doar moldoveni și cei care se simt români moldoveni. Scindarea populației după orientarea geo-politică: pro-Nealinie la blocuri, Pro-UE, pro-Uniunea Euro-Asiatică. Cea mai influentă scindare a populației, în afară de diviziunea clasială, e scindarea geo-politică.

Așa că apelurile din ultimii ani către toată populația de la noi „Unire, moldoveni!” și „Unire, români!”, în vederea realizării unor sarcini sociale, ar putea fi considerate utopii. Toți-toți nu pot fi uniți. Ce e de făcut? Să lucrăm, mai întâi, cu un segment — cu segmentul populației calitative — conștiente, patriotice, nationaliste. Numai acest segment social-activ poate mișca istoria înainte.

„Țiganiada” lui Ion Budai Deleanu — o interpretare inedită

Ionuț
Țene

În postul Crăciunului mi-a căzut în mână o excelentă carte semnată de poetul clujean Adrian Mihai Bumb: „Țiganiada lui Ion Budai-Deleanu, în varianta unui pseudoletopiseț liric” (Editura Școala Ardeleană, 2018). Sincer am citit-o pe nerăsuflăte. Studiul este rodul unei cercetări de circa zece ani despre capodopera lui Ion Budai-Deleanu, un corifeu al Școlii Ardelene.

La bază, cartea este o lucrare de doctorat sub îndrumarea scriitoarei Marta Petreu, cadru didactic la U.B.B. Scrisă cu acribie, pasiune și propensiune spre documentul inedit, cartea lui Adrian Mihai Bumb aduce o interpretare surprinzătoare a operei lui Ion Budai-Deleanu, acest corifeu al Școlii Ardelene născut la Cigmău în 1760 dintr-o familie de preoți greco-catolici. Cu studii la Blaj și Viena, specializat în filosofie și teolo-

gie, obținând și titlul de doctor, Ion Budai Deleanu devine profesor la Blaj, această mica Romă patronată de ambițiosul și orgoliosul episcop Ion Bob.

Tânărul scriitor intră imediat cu episcopul în conflict, fiind imediat perceput ca un pericol pentru tutelatul patron blăjean, care nu-l putea ierta pe Budai-Deleanu pentru prietenia sa cu Petru Maior, Gheorghe Șincai sau Samuil Micu. Pleacă de la Blaj în noua provincie Galiția, ocupată de Austria, după împărțirea Poloniei, în 1787. Devine secretar al tribunalului provincial din Liov, iar apoi consilier, fiind destul de bine remunerat de către statul habsburgic, fapt ce-i permite să se dedice operei sale de căpătâi: „Țiganiada”. Despre autorul „Țiganiadei” au scris George Călinescu, Nicolae Iorga, Nicolae Manolescu și, mai recent, Ion Urcan. Din păcate exegeții operei iluministului Budai-Deleanu au interpretat doar din punctul

de vedere al criticului literar opera „Țiganiada”, un fel de alegorie a unui popor nomad și persecutat.

Poetul Adrian Mihai Bumb vine cu o interpretare nouă a operei, susținând cu acribie o teorie interesantă: „Țiganiada” ca variantă a unui pseudo-letopiseț liric. Cu o bibliografie exhaustivă și o metodă modernă de abordare, Adrian Mihai Bumb dezvoltă gradual viața și opera lui Ion Budai-Deleanu, subliniind contribuția de hronic a „Țiganiadei”. În circa 300 de pagini, autorul explică metodic faptul că opera „Țiganiada” este o cronică lirică a vieții românilor persecutați din Ardealul ocupat de către austrieci. De fapt, „țigani” fiind iobagii valahi chinuți de grofi și aparatul administrativ habsburgic. Dorința de libertate a țiganilor reprezintă în realitate strigătul de disperare al românilor persecutați religios pentru credința ortodoxă.

„Țiganiada” este și o replica la mișcarea religioasă a lui Sofronie din Cioara, dar și o reinterpretare a revoluției lui Horea de la 1784, care a lăsat urme adânci în conștiința românilor ardeleni. Lucrarea surprinde și evenimentele internaționale ale epocii, care s-au impregnând în conștiința publicului din imperiu, mai ales marșul lui Napoleon în Europa, perceput ca unul de eliberare de sub servitudine.

Lupta împotriva jugului turcesc al țiganilor reprezenta de fapt lupta românilor de sub dominația austriacă în „Țiganiada”.

Opera e un manifest iluminist al autorului influențat de revoluția franceză. „Țiganiada” este un letopiseț liric, în primul rând, despre emanciparea românilor ardeleni, o alegorie despre dreptul autohtonilor la propria țară. Autorul nu putea scrie direct, fiind și funcționar austriac, despre românii persecutați de Viena și a

ales ca subiect al operei viața țiganilor, cunoscuți pentru dorința lor de libertate.

Clujeanul Adrian Mihai Bumb a reușit să aducă o interpretare inedită a principalei opere a lui Ion Budai-Deleanu și să restaureze un subiect pe făgașul unui adevăr asumat: lupta românilor persecutați pentru libertate din imperiul habsburgic. „Țiganiada”, deși scrisă la 1812, a fost publicată într-un ziar obscur abia la 1875 în „Buciumul român”.

Eminescu nu a cunoscut-o. Rămâne de remarcat contribuția lui Adrian Mihai Bumb în interpretarea ca letopiseț liric în maniera „Eneida” a acestei epopei fundamentale a culturii române. Aportul critic adus de autor epopeii este unul ce ține de curaj.

Autobiografie în proză foarte scurtă

Corneliu
Florea

În general, octogenarii au biografii pe măsura anilor și-a evenimentelor trăite. Și dacă se apucă să o scrie iasă un roman, altora le trebuie câteva volume și unii chiar au scris o bibliotecă întregă. Pentru ce mi s-a cerut mie, am să-mi înghesui cele opt decenii într-o proză foarte scurtă.

Mie mi s-a spus că m-a adus barza în România, în 5 ianuarie 1939, la Fratelia Timișoarei, în plină dictatură regală a lui Carol al 2-lea. Părinții, care urmau să mă crească și să-m dea cei șapte ani de-acasă, m-au dus la popa Faur care m-a botezat român creștin ortodox, și așa rămân. Mama avea grijă de mine fiindcă Tata plecase la război cu regimentul, divizia, armata Generalului Ion Antonescu, țara noastră intrase în dictatura militară, de război, ce se instalase în toată Europa. La sfârșitul dezastruosului război (1945) Regatul Român a fost prelat de anglo-americani dictatorului comunist Stalin. În 1947, am terminat cei șapte ani de-acasă, și m-au dat la școală, era obligatoriu să fiu și alfabetizat. Când tiranul dictator Stalin a murit (1953) România era republică populară și

a intrat, cu mine cu tot, sub dictatura Partidului Muncitoresc Român, vorbă fie, fiindcă dictatura tot de la Moscova ne venea prin comuniști ei trimiși pe tancuri, trenuri, avioane, parașutați sau pe sub pământ. Eu eram parțial alfabetizat și zilnic stăteam la codă la pâine pe cartelă, iar Tata mă învăța cum trebuie să mă port în dictatura comunistă; să tac și să ascult, să fiu disciplinat și să învăț.

Nu învățam cine știe cât de mult, dar am intrat la școală medie (1953) ce era o școală după modelul celor din Uniunea Sovietică, avansată nevoie mare, pe pătrare și dura doar trei ani. Am trecut prin ea precum câinele prin apă, după care m-am îndreptat spre facultăți fiindcă aveam origine sănătoasă; mă adusesse barza într-o familie cu tradiții muncitorești. La Politehnică se cerea matematică și fizică, ce depășeau mult aptitudinile mele intelectuale și m-am dus la Medicină, unde am căzut din cauza a două limbi: cea maternă și a celei ce i se zicea cea mai frumoasă și avansată: rusa. Tata mi-a spus că-mi mai dă o șansă, dar dacă nu reușesc mă face muncitor fruntaș în întrecerea socialistă. Cu Tata nu se glumea, când trebuia să

facem treabă, să reușim în ceea ce ne-am propus. Și pentru prima dată, în viața mea, m-am ambiționat și am intrat la Facultatea de Medicină (1957) am avut și baftă; au scos de la examenul de admitere limba rusă și aveam origine sănătoasă datorită berzei. În facultate, șase ani, mi s-au lungit urechile din cauza socialismului științific și marxism-leninismului, mi s-au tocit coatele și fesele de atâta anatomie, fiziologie, patologie, mi-am rupt picioarele alergând la stagii de la o clinică la alta. A trebuit să trec peste o sută de examene și colocvii, ca să devin medic (1963) ca să mi să spună: „Partidul te-a făcut doctor, te repartizăm în Maramureș, unde obligatoriu a trebuit să stau trei ani, medic de circumscripție (1963-1966) Nu am stat, am profesat conștiincios fiindcă aveam o circumscripție grea. Între timp a murit și Dej, așa că România, și familia mea, a trecut de la dictatura închisorilor comuniste la dictatura epocii de aur. Am mai profesat doi ani (1966-1968) împreună cu soția mea, tot medic de medicină generală, pe Valea Someșului Mare. În 1968, am dat examen de secundariat, am luat specialitatea de „nas, gât și într-o ureche” pe care am făcut-o timp de doi ani la

Clinica ORL din Cluj și un an la Spitalul Colțea din București, am avut buni profesori și asistenți, mi-am însușit specialitatea. Și din nou ni s-a spus că partidul ne-a făcut specialiști, redistribuindu-ne în județul Bistrița Năsăud, altfel nu am fi avut dreptul să profesăm. Aceasta a fost încă o nedreptate dictatorială care ne-a intrigat și ne-am hotărât să plecăm din România dictaturilor fără de sfârșit.

În august 1980, am reușit să plecăm din România „epocii de aur”, lăsându-ne fiul ostatic. Am stat patru luni în Lagărul de la Traiskirchen, un lagăr pentru cei scăpați de dictatura comunistă numai cu ce aveau pe ei. Am primit statut de refugiat politic și am aplicat să imigram în Canada care ne-a acceptat cererea și în decembrie 1980 am aterizat la Montreal. Fiul nostru a sosit în Mai 1981, datorită intervenției directe a ministrului canadian Lloyd Axworthy. A fost cea mai fericită zi liberă din viața noastră. Au urmat grei ani de-a rândul, plătind prețul scump al libertății, muncind de toate, pentru că în Canada nu se recunoaște diploma de medic și experiența profesională din alte țări. Am luat totul de la început: întâi, examenele pentru recunoașterea

diplomei, apoi trei ani de stagiatură în clinicile facultății și la urmă marele examen de licență prin care primeam dreptul de liberă practică în Canada. Astfel, cu multă trudă, ne-am recâștigat statutul de medici, la peste 45 de ani trecuți. Eram cetățeni canadieni și prin muncă, și conduită socială corectă, am ajuns la independență, confort și libertatea dorită. Ica a profesat la Spitalul Municipal din Winnipeg iar eu la Winnipeg Clinic. Fiul nostru a terminat Facultatea de Drept și a profesat într-un barou, apoi a mers la Facultatea de Medicină a absolvit-o, are clinica lui, s-a căsătorit, are trei copii, studenți toți trei. Din nefericire, nu am făcut excepție de la hazardurile vieții și cu multă durere am suportat pierderea Icăi în 2008. Am rămas solitar, mă pensionaseam la 68 de ani să am grijă de Ica, acum simt că mă cheamă pământul părintesc și mă întorc în România. Aceasta îmi e urșita: m-am născut într-o dictatură și voi muri în alta, văzând că România e sortită să aibă parte numai de dictaturi.

Basarabia, ca zestre de nuntă...

Corneliu
Vlad

Cât de potrivit au răspuns istoricii români la exigențele memorabilului Centenar al Reîntregirii e greu, dacă nu stânjenitor, de apreciat, când nu știi de fapt cât de cât ce istoriografie s-a produs cu acest prilej. O carte de referință, „Cartea Marelui Război”, care-și așteaptă de un secol apariția, oricum a rămas dorință sau, poate, proiect. Dar contribuții istoriografice care să îmbogățească și nuanțeze pagina cea mai luminoasă și glorioasă a epocii moderne a României au apărut. Din câte am putut constata, mai nimeni nu le-a sumarizat cumva pentru publicul cititor interesat. Întâmplător, am aflat de apariția interesantei cărți a dr. Cristina-Narcisa Vergatti și prof. univ. dr. Radu Șerban Vergatti, intitulată, onest și riguros, „Retrospective asupra Marelui Război”. O culegere de studii și articole cu fapte și interpretări incitante, multe dintre ele inedite, care dau,

de la un moment dat, pe parcursul lecturii, senzația că se constituie în fragmente dramatice ale adevăratei epopei (moderne) a primului război mondial. Fără ca, prin aceasta, să fie o abordare triumfalistă, patriotardă,

dar nici dimpotrivă, rastălmăcitoare sau ponegrițoare, cum e o moda detestabilă a zilei.

Ce aduce nou cartea? Multe. În primul rând, fixează mai exact și mai apăsător contribuția oștirii române la victoria (de mai târziu) în război, prin luptele de la Mărăști, Mărășești și Oituz, care n-au fost doar lupte armate cu impact local ci au sporit semnificativ

șansele triumfului final al Antantei, în care se afla și România. Mărturie stă, între multe altele, aprecierea generalului de aviație francez Rene Chambe, care susține alături de alții, istorici sau martori ai vremii, că „însemnătate deosebită

desfășurarea războiului în anul 1917, în ansamblu și implicit, pentru istoria universală, l-au avut victoriile armatei române din vara anului 1917”.

Sau: contactele și negocierile la nivelul cel mai înalt româno-rus, între țarul Nikolai al II-lea și regale Carol-regina Maria, cu elemente puțin – sau mai deloc cunoscute – cum ar fi ideea căsătoriei dintre principele

Carol și marea ducesa Olga, care ar fi primit „ca zestre”, și Basarabia, precum și acordul secret Sazonov-Diamandi, prin care Imperiul Rus oferea României și Transilvania, și Bucovina.

În mod paradoxal, se mai arată în carte, România a avut partea ei de influență și în ce privește soarta Imperiului Rus. Dacă țarul ar fi promis pământ țăranilor, precum regele Ferdinand, susținea regina Maria, poate că prăbușirea regimului țarist ar fi fost evitată, după cum, aceeași decizie regală românească a avut impact asupra ostașilor ruși care, în fața pasivității Curții Imperiale de la Sankt Peterrsburg n-au mai susținut regimul familiei dinastice a Romanovilor în fața forțelor revoluționare (nu în primul rând bolșevicii lui Lenin, care, însă, au profitat din plin de împrejurare).

Cvasinecunoscuța marelui public este și rezistența unei părți a corpului judecătoresc român față de presiunile și represii ocupantului german, temă dezvoltată într-o

secțiune a cărții de către dr. Cristina-Narcisa Vergatti. „Magistrații și avocații și-au făcut datoria sub ocupație străină, cu mari sacrificii și în cele mai grele condiții ale primului război mondial”, este concluzia autoarei studiului.

În sfârșit, de un interes deosebit este iconografia care întregeste volumul și care aduce în atenția generală imagini necunoscute, valorificate din arhive rusești și românești.

Cartea de „Retrospective...” a temeinicilor autori, care sunt soții Vergatti, este menită să pună câteva cărămizi solide la baza constructului istoriografic național al primului război mondial, care își așteaptă în continuare punerea în operă.

Liberali! Aceasta-i femeia!

Cezar Adonis
Mihalache

Păi' nu așa e prostul?!... Dacă îi vorbești frumos, elegant, cu aluzii fine, îți sare în cap. Așa că mai bine faci ca șeful proștilor (sociali, sociali, dar tot proști!) și îi spui în față cât de neghiob e! Dar o faci în spatele ușilor închise! Acolo ștergi cu el fiecare literă de a(na)lfabet, acolo îi dai foile cu litere de tipar, acolo îl pui să recite tabla înmulțirii pentru exercițiul de oratorie în kilometri împliniți. Dar nu dai în el în public!

Acum, ăstălal, greier pofcios la acronime politice, nu avea cum să-i spună doamnei respective, între patru ochi, cât de nefuncțională e. Că nu e primit la duduia în bățatură. Iar public s-a străduit să fie cât se poate de elegant. Și i-a zis mult prea în alint, pentru perdaful politic de azi, „Tănțică incultă”...

Or, cu așa-zisă vârsătură de ură viscerală, misogin... alfabetică, nu încăpea să fie citat, de drept, nici măcar pe post de titlu de satiră. Că e stearpă

vorba lui, nu „tănțica”...

Și acum, în modul cel mai serios, oare a priceput tanti Veorica despre ce e vorba?... Și, mai ales, a deranjat-o ceva? A reușit să simtă ceva? S-a deplasat ofuscat vreun gând prin dânsa? Sau a rămas la fel de tabula (inc)rasa? Poate a mișcat-o partea cu „tănțica”, deh', femeie fiind. Dar asta

nu sună rău, nu?! „Tănțica Veorica”. Parcă ar fi din Creangă, chiar dacă totul pare un ferpar á la Caragiale...

A... Și i-a mai zis „incultă”... Or, pe asta chiar că nu are cum să o nege. Dacă știe ce înseamnă incultă... Sau i-au rupt ăia de „la imagine” foaia din dicționar, să nu dea care cumva peste vreo pagină pe

care, în loc de cornet de semințe de după program, să o buchisească singură pe litere. Că și pe litere, tot așa sună! Sau, de fapt, ea nici măcar nu s-a supărat?!... E prea săracă duduia cu duhul (dar fericită în împlinirea ei)... Iar până pricepe ce i se „traduce” din română în „dancileza” ei, se răsuflă treaba...

De fapt, pare că s-au otrăvit mai rău ăi din jur. Ceata aia de năpârci, cozi de topor și cauciucuri (ălea „tântici”!) botoxate cu politică. Ba, au sărit alea de spui ca a fugit Avocatul poporului de la partid, de nu a ajuns încă nici o plângere la consiliul discriminării!

Așadar, vai de ne-trebnicul trubadur! Să jignească, să murdărească

imaginea atât de istovită de muncă a tovarășei furnicături pesediste? Să comită o asemenea infracțiune la adresa unei „doamne premier”?

Să fie dat afară din politică! Să-i fie desființată menirea liberală, nu partidul, că de ăla are nevoie puterea pentru a mima existența unei opoziții! Și să punem bărbații drepti în linguşeală în locul lui!

Și cum se dau ăștia de gol! Singuri-singurei... Că ăl mai vehement critic a fost exact acela care, măcar ca bărbat (dacă mai are vreo treabă cu asta!), trebuie să-l sprijine pe trubadurul vorbitor. Dar tocmai el l-a atacat mai rău. Mai rău pentru că are cuvintele la el și a șuşotit pre urechile încerate ale muierilor ălea pesediste care orăcăie citate din cărțile de feminism politic, izbindu-l dur pe ultimul maur (aparent) al luptei liberale actuale contra „dăncilizarea” politică a limbii române.

Evident, Crin Antonescu, vinovatul cu mari vini (și firi politice), nu a făcut-o din vreo aparentă simpatie sau eleganță față

de doamnele din politică (niște doamne, nu simple „femei”!)... Că are și ăsta misoginismul la el! Ci pentru a se plasa în subcoastele politice ale acelora care l-ar putea reatârna și pe el, ca zgârnci unsuros la bătrânețe, pe grătarul ultimului spectacol politic. Și a reușit să iasă în evidență pe notele greierului Orban! L-a pocnit lingvistic pe nefericitul Ludovic, direct în misoginismul ăla netaalentat dedicat tănticilor inculte.

Doar că și-a pierdut și Crin câteva „petale” de neghiobie pe uscăciunea misoginismului (deh', îmbătrânește și el!). Că 'geaba pupat poalele celei mai de nepupat „politiciene” dacă gura î-l vorbește prin buzele păcătoșului. „Această femeie”... Care doamnă? Or, măcar din prelungirea buzelor țuguiate în linguşeală putea să îi spele imaginea Veoricăi, să-i spună „această doamnă”. Că numai mâine nu sunt europarlamentarele și, deja, unii, mai mari, i-au albit mâna tănticii!

Ion
Coja

Într-o ierarhie a valorilor umane, Petre Țuțea pune pe primul loc sfințenia, ca treapta cea mai înaltă la care se poate ridica omul în aspirația sa la perfecțiune, la mântuire. Ați întâlnit în viața voastră un sfânt? Eu nu, în carne și oase. I-am întâlnit numai în texte, în cărți...

Deschiderea acestui site mi-a oferit ocazia de a încerca un sentiment apropiat de ce-mi imaginez că ar putea fi întâlnirea cu un sfânt, așa am resimțit informația care mi-a parvenit printr-un comentariu făcut la un text care avea ca subiect „legionarii în eternitate”! Adică un text care îi vorbea de bine pe legionari. Am încercat azi să dau peste acest comentariu, dar n-am reușit. O să mai încerc zilele următoare. Am înțeles că poziția mea față de legionari, afirmată și pe site cu insistență, îi dăduse curaj doamnei să-mi relateze o poveste care m-a cutremurat.

Comentariul relatează o poveste din familie, o întâmplare deloc obișnuită pe care a trăit-o tatăl doamnei. Se numea ION MOLDOVEANU și în septembrie 1939 a fost ridicat de jandarmeria din Ploiești, unde era cunoscut ca legionar, împreună cu alți doi camarazi, alcătuind împreună grupul de trei legionari pe care județul Prahova, aidoma tuturor celorlalte județe din țară, se hotărâse de către șeful statului

să fie executați în public, ca represalii la asasinarea de către un comando de legionari a asasinului Armand Călinescu, prim ministru al României. Cei trei legionari prahoveni au fost arestați și duși în Piața Gării de Sud spre a fi executați în văzul lumii, să fie pildă pentru cine ar mai îndrăzni să facă ca ei!

Ce făcuseră cei trei? Nimic altceva decât că erau membri ai unui partid desființat, considerat în corpore vinovat de asasinarea primului ministru. În total, pentru acel asasinat au fost executați, fără nicio judecată, peste 300 de legionari, majoritatea tineri...

La Ploiești jandarmii se pregăteau de execuție, îi pusese la zid pe cei trei legionari, mai erau câteva clipe până la momentul execuției, când s-a auzit un strigăt din depărtare: „Opriți execuția! Opriți execuția!”, și s-a văzut un tînăr alergând disperat spre locul execuției. Jandarmii l-au așteptat pe tînăr să vadă despre ce poate fi vorba. Iar acesta, ajungând la fața locului, a lămurit lucrurile cu cuvintele următoare: „Domnule comisar, domnul Ion Moldoveanu, din grupul dumneavoastră de legionari, nu este legionar. S-a făcut o confuzie. Eu mă numesc tot ION MOLDOVEANU, dar numai eu sunt legionar. Vă rog să îndreptați greșeala și să-mi permiteți să iau locul dlui Moldoveanu!”

Jandarmul s-a confor-

Sfinții legionari

mat celor aflate și așa a scăpat cu viață cetățeanul Ion Moldoveanu care nu avea nicio legătură cu legionarii. Evident, povestea aceasta n-a putut fi uitată de Ion Moldoveanu și măcar în familie s-a păstrat amintirea acestui fapt extraordinar!

Anii care au urmat, ani de condamnare fără apel a Mișcării Legionare, l-au împiedicat să povestească la prea multă lume pățania sa. Fiica sa, cu mare fereală, mi-a scris pe site și mai mult nu a avut curajul să facă. Nu a răspuns invitației mele de a reveni cu toate detaliile de care-și mai putea aduce aminte despre tizul tatălui său.

Publicând pe prima pagină a site-ului povestea miraculoasă a studentului ION MOLDOVEANU, am stârnit reacția fericită a altei doamne, de data aceasta identificată, soră a marelui profesor Pompiliu Manea, care a pus pe site un comentariu privind o întâmplare asemănătoare petrecută în aceeași „Vinere neagră” din septembrie 1939: la Tecuci, când cei trei legionari fuseseră aduși pentru a fi executați în fața concetățenilor lor, un tînăr student, aflat printre privitori, s-a apropiat de jandarmul care conducea operațiunea și i-a spus cam așa: „Domnule comisar, și eu sunt legionar. Sunt singur pe lume și vă rog să-mi dați voie să-i iau locul camaradului mai în vârstă, care este tată a trei copii care vor rămâne orfani!”

Dumneavoastră vă

este indiferent pe cine împuşcați, legionar să fie!” S-a făcut rocada și astfel a ajuns VASILE BACIU pe lista martirilor din septembrie 1939. A fost alegerea sa!...

Încerc să pun puțină ordine în gândurile pe care mi le-au stârnit faptele celor doi studenți legionari. Voi numerota ce aş putea spune eu despre isprava celor doi flăcăi:

1. Spuneam mai sus că este vorba de două fapte asemănătoare. Asemănarea constă în primul rând în gradul înalt la care cei doi legionari au ridicat demnitatea comportamentului uman. Cu greu putem găsi fapte comparabile, săvârșite de alți români, de alți oameni. Cu greu putem imagina măcar fapte de un eroism care să depășească sau măcar să egaleze performanța sufletească a celor doi. Propunem această sintagmă, performanța sufletească, sau morală, pentru a denumi domeniul de excelență al celor doi tineri legionari. Există performanțe ale inteligenței, ale forței și rezistenței fizice, dar nu prea am vorbit de performanțe ale spiritului, ale forței sufletești, ale consistenței morale. Viața ne pune prea rar în fața unor situații de afirmare spectaculoasă a acestei dimensiuni umane definitive totuși numai pentru ființele umane.

Ne putem imagina performanțe incredibile, care țin de domeniul fantasticului pentru performanțele din

domeniul fizic, intelectual chiar, iar când s-a folosit cuvântul fantastic, am avut în vedere asemenea performanțe: oameni dotați cu o forță fizică fantastică! Alții au o memorie fantastică sau o capacitate de înțelegere fantastică. Și așa mai departe. Posibilitatea de a vorbi de depășirea unor limite în ordinea morală a comportamentului uman se ivește foarte rar, de regulă cu referință la sfinții de odinioară. Trăiești o viață de om și nu te întâlnești cu un sfânt. Iar povestea celor doi tineri studenți mi-a prilejuit sentimentul întâlnirii cu sfințenia! Și satisfacția că prin mine se salvează de la uitare două fapte care ating absolutul. Nec plus ultra!

2. Am mai spus-o de câteva ori: reproșul cel mai dur pe care l-aș face legionarilor este că nu s-au îngrijit să consemneze faptele prin care s-au evidențiat ca o mișcare politică fără egal prin grija față de statura morală a membrilor, față de calitatea umană a partizanilor, a camarazilor. Reușita programului de edificare a omului nou, din care Căpitanul a făcut principala idee și preocupare a programului politic legionar, a fost consemnată în istoria Mișcării Legionare prin fapte excepționale, unice și cu totul inedite, fără pereche, în viața noastră politică, pentru clasa noastră politică.